

KATOLIKA SENTO

Periodico dell'Unione Esperantista Cattolica Italiana (UECI) www.ueci.it
"Per la promozione della fratellanza e della comprensione tra i vari popoli di diverse lingue" (Paolo VI)

Periodico bimestrale - Reg. trib. di Vercelli 22.12.1997 n. 306 -
Sped. in abb.post. art. 2 comma 20/c L662/96 - filiale di Vercelli -
Direttore resp.: Mons. Gianni Ambrosio - Dir. e amm.: Vercelli, via Benadir, 62
Stampato da Centro Grafico Pirola-Lissone (MB)

Anno 99 - n.2 2020
Aprile-Maggio-Giugno

Niaj datrevenoj



Pastro Duilio Magnani kaj Giovanni Daminelli
18a Kongreso UECl - Castiglione Torinese (To) – 10-14/10/2004

Don Duilio Magnani †20/04/2010

Estas multaj la datrevenoj okazantaj en la jaro 2020. En ĉi tiu numero ni memorigas du UECl-prezidantojn, kiuj multe laboris por nia asocio.

Don Duilio Magnani forlasis nin antaŭ dek jaroj kaj Giovanni Daminelli pasintjare.

Giovanni Daminelli †26/03/2019

Molti sono gli anniversari che ricorrono nel 2020. Ricordiamo in questo numero due presidenti UECl che tanto si sono prodigati per la nostra associazione.

Don Duilio Magnani ci ha lasciato dieci anni fa e Giovanni Daminelli lo scorso anno.

Memore al Giovanni Daminelli

Prelego de Giovanni Daminelli dum la 21-a EEK en Strasburgo, 2015

Rom-katolika akvo



Giovanni Daminelli, pastoro Gerrit Berveling kaj fr. Benoit Ente.

Laŭ la temo de nia kongreso, “*Donu al mi trinki*”, mi volas proponi la akvon kiun mi ricevis el la Katolika Eklezio Mi ne estas teologo, kaj mi ne volas enmiksiĝi en aferoj pli grandaj ol mi. Mi volas nur atesti kiel mi estas katoliko, kiajn valorojn mi trovis kaj trovas en mia fido, kaj meti je dispono de ĉiuj iom de la akvo, kiun mi ĉerpis el la Katolika Eklezio. Do, kial mi estas katoliko?

Unue mi estas katoliko ĉar mi naskiĝis en katolika familio. Sed ne sufiĉas esti denaska katoliko por resti katoliko aŭ kristano dum la tuta vivo. Venas momento en la vivo, dum la adolesko, en kiu oni ne akceptas la veron a priori, oni volas racie pravigi sian kredon. Temas pri la adoleska krizo, en kiu oni dubas eĉ pri la ekzisto de Dio.

Circa il tema del nostro congresso, “*Dammi da bere*”, voglio offrire l’acqua che ho ricevuto dalla Chiesa cattolica. Io non sono teologo e non voglio immischiarmi in faccende più grandi di me. Voglio solo testimoniare perché sono cattolico, quali valori ho trovato e trovo nella mia fede e rendere disponibile a tutti un po’ dell’acqua che ho attinto dalla Chiesa cattolica. Allora perché sono cattolico?

Primo, sono cattolico perché sono nato in una famiglia cattolica. Non basta, però, essere cattolici di nascita per rimanere cattolici o cristiani a vita. Arriva un momento nella vita, durante l’adolescenza, in cui non si accetta la verità a priori, si vuole giustificare razionalmente il proprio credo. È la crisi adolescenziale in cui si dubita persino dell’esistenza di Dio.



Vizito al la Metodista preĝejo kaj al la ekspozicio pri Bibliojoj

Mi pensas, ke preskaŭ ni ĉiuj pasigis tian periodon, post kiam la propra fido aŭ malaperas, aŭ estas anstataŭata de aliaj fidoj, aŭ restas nur kiel folkloro kutimo, aŭ ĝi iĝas adulta: fido travivata, fido daŭre serĉata.

Mi ne kredas je la raciaj pruvoj pri la ekzisto de Dio proponataj de la filozofoj; ili estas tro raciaj, tro artefaritaj, tro malvarmaj por esti akceptataj, ne nur per la menso, sed ankaŭ per la koro. La fido estas donaco de Dio al la homo, kiu kapablas rekoni Lin en la vivo, en la kreitaĵoj, en la ĉiutagaj okazintaĵoj. Kial do fine mi decidis akcepti la fidon proponitan al mi de miaj gepatroj?

Unue pro la figuro de Kristo.

Li estas malregula homo (la junuloj ŝatas kontesti la regulojn). Oni atendis Mesion, kiu liberigu sian popolon subpremitan de la romianoj kaj li lasas sin al krucumo. Oni atendis homon kapablan allogi trupojn de militistoj (kiel la Makabeoj), kaj li sin ĉirkaŭas per simplaj fiŝkaptistoj. Oni atendis potenculon el la familio de Davido, kaj prezentiĝas simpla metiisto. Oni atendis saĝulon pretan instrui eĉ al leĝo-doktoroj, kaj prezentiĝas unue knabeto, kiu ja instruas al la doktoroj en la Templo, sed poste homo, kiu instruas en la placoj al simpla popolo kaj dankas la Pa-



<https://www.facebook.com/Internacia-Katolika-Unuiĝo-Esperantista->

Penso che quasi tutti noi abbiamo passato un periodo simile, dopo il quale la nostra stessa fede o scompare o è sostituita da altre fedi o rimane solo come un'abitudine folcloristica o diventa adulta: fede vissuta, fede continuamente cercata.

Non credo nelle prove razionali dell'esistenza di Dio offerte dai filosofi; sono troppo razionali, troppo artificiali, troppo fredde per essere accettate, non solo dalla mente, ma anche dal cuore. La fede è un dono di Dio all'uomo che è in grado di riconoscerlo nella vita, nelle creature, negli avvenimenti quotidiani. Perché, quindi, ho finalmente deciso di accettare la fede che i miei genitori mi hanno proposto?

Primo per la figura di Cristo.

È una persona irregolare (ai giovani piace sfidare le regole). Ci si aspettava un Messia che liberasse il suo popolo oppresso dai romani e lui si lascia crocifiggere. Ci si aspettava un uomo capace di attirare truppe di militari (come i Maccabei) ed era circondato da semplici pescatori. Ci si aspettava un uomo potente dalla famiglia di David e apparve un semplice artigiano. Ci si aspettava un saggio pronto a insegnare anche ai dottori della legge e si presenta prima un ragazzo che insegna davvero ai dottori nel tempio, ma poi un uomo che insegna nelle piazze a un popo-

tron pro tio, ke Li malkaŝas al la infanoj tion, kion Li kaŝis al saĝuloj kaj prudentuloj.

Oni atendis homon, kiu venas de Dio: – respektama de la leĝo – sed, kontraŭ la leĝo, li sanigas la homojn sabate (*ĉi tiu homo ne estas de Dio, ĉar li ne observas la sabaton*). Sed estas en la parolado de la monto (aŭ de la ebena, laŭ Luko), kiam li montras sin vera kontestanto:

Feliĉaj la malriĉuloj, la malsatantoj, la plorantoj, la malamataj, la humiluloj, la kompatemaj, la pacigantoj, la kore puraj...

Amu viajn malamikojn, benu tiujn, kiuj vin malbenas...

Per ĉi tiuj vortoj Li tute renversas la komunan pensmanieron, niajn homajn valorojn. Li estas ne nur homo, sed ankaŭ Dio, kaj laŭ la vortoj de Paŭlo (1Kor 1, 25):

La malsaĝeco de Dio estas pli saĝa ol la saĝeco de la homoj;

kaj la malforteco de Dio estas pli forta ol la forteco de la homoj.

Ĉi tio konvinkis min. Kiam mi vidas la malamon, la malamikemon, eĉ la insultojn fare de homoj kaj organizaĵoj kontraŭ la moralaj indikoj de nia Eklezio, mi pensas al Liaj vortoj (kp Luk 6,22):

Feliĉaj vi estas, kiam oni vin malamos kaj vin izolos kaj vin riproĉos, aŭ (Luk 6, 26):

Ve al vi, kiam ĉiuj homoj parolos bone pri vi! Ĉar tiel same faris iliaj patroj al la falsaj profetoj.

Kaj pro tio, mi sentas min sur la ĝusta vojo. Alia kialo de mia konsento kun la katolika Eklezio estas la kulto de la sanktuloj, kaj precipe de Maria, la Patrino de Jesuo.

Mi scias, ke sole Dio sufiĉas. Sed ni ne estas puraj spiritoj, ni estas homoj kun nia psiko, ni bezonas la konfronton kun aliaj homoj, kun tiuj, kiuj pleje spertis sian amikecon kun Dio.

(Pro tio niaj rilatoj kun Dio estas pli kun Jesuo ol kun la Triunuo, ĉar Li estas ankaŭ homo: Li estas unu el ni).

lo semplice e ringrazia il Padre perché rivela ai bambini ciò che ha nascosto ai sapienti e ai dotti. Ci si aspettava da un uomo che venisse da Dio: rispettoso sì della legge ma, contro la legge, guarisce le persone di sabato (*quest'uomo non è di Dio, perché non osserva il sabato*). Ma è nel discorso della montagna (o della pianura, secondo Luca), che lui si dimostra un vero contestatore:

Beati i poveri, gli affamati, gli afflitti, gli odiati, gli umili, i compassionevoli, i pacificatori, i puri di cuore.

Ama i tuoi nemici, benedici coloro che ti maledicono ...

Con queste parole capovolge completamente il comune modo di pensare, i nostri valori umani. Non è solo uomo, ma anche Dio e secondo le parole di Paolo (1Cor 1,25):

perché la stoltezza di Dio è più saggia degli uomini,

e la debolezza di Dio è più forte degli uomini.

Questo mi ha convinto. Quando vedo l'odio, l'animosità, persino gli insulti da parte di persone e organizzazioni contro le indicazioni morali della nostra Chiesa, penso alle Sue parole (cfr Lc 6,22):

Beati voi quando gli uomini vi odieranno e vi metteranno al bando e v'insulteranno, oppure (Lc 6, 26):

Guai quando tutti gli uomini diranno bene di voi. Allo stesso modo infatti facevano i loro padri con i falsi profeti.

E per questo mi sento sulla giusta strada.

Un altro motivo della mia adesione alla Chiesa cattolica è il culto dei santi, e in particolare di Maria, la Madre di Gesù.

So che basta solo Dio. Ma noi non siamo spiriti puri, siamo persone con la nostra psiche, abbiamo bisogno del confronto con altre persone, con coloro che hanno maggiormente sperimentato la loro amicizia con Dio.

(Ecco perché i nostri rapporti con Dio sono più con Gesù che con la Trinità, perché Lui è anche un uomo: è uno di noi).

Memore al Pastro Duilio Magnani

Prelego de G. Daminelli dum IKUE-kongreso 2008 en Rimini

La historio de E-o en Rimini de nun estas strikte ligita al la historio de pastro Duilio, tial mi devas paroli pri li. Mi diris, ke li esperantiĝis en 1969. Fakte en tiu jaro li trapasis la unuagradan ekzamenon kaj eble li, engaĝita en la zorgoj de sia paroĥejo, ne estus progresinta en la studo de la lingvo, se li ne estus farinta eksterordinaran sperton.

Jen la rakonto. Tiutempe komencis alveni en Rimini turistoj el Ĉeĥoslovakio. Kelkaj el ili, kaŝe, vizitis lian paroĥejon kaj konatiĝis kun li. Sekve de tio li decidis viziti tiujn novajn amikojn en Ĉeĥoslovakio.

Tiutempe li ne pensis solvi la problemon de la lingvo pere de E-o, kiun li ankoraŭ ne bone scipovis, sed li pensis interkompreniĝi pere de miksaĵo de la itala, latina, germana kaj per gestoj, ankaŭ se, supozeble, en ĉi tiu okazo evidentiĝis al li la graveco de internacia lingvo.

En unu el tiuj vizitoj en Ĉeĥoslovakio, li volis transpasi la landlimon kun Pollando por viziti la koncentrejon de Auschwitz.

Li akiris unutagan rajtigilon por transiri la landlimon per sia malgranda aŭtomobilo kaj atingis la koncentrejon.

Sed pasis la tempo, noktiĝis, kaj por li estis malfacile trovi la vojon por la reveno dumnokte en lando preskaŭ sen stratindikiloj. Li ne povis serĉi loĝejon en hotelo, ĉar li ne havis laŭregulan vizon, do li decidis peti gastigadon ĉe la apuda preĝejo de salesanoj, kies superulo prenis sur sin la riskon gastigi lin. La posta tago estis dimanĉo, kaj, estante en Pollando, li decidis viziti la sanktejon de la Nigra Madono en Częstochowa. Li atingis tiun lokon vespere kaj tie ekvidis, promenante antaŭ la sanktejo, sacerdoton recitantan rozarion. Li klopodis paroli lin iom en la latina, en la germana kaj en la itala,

La storia dell'esperanto di Rimini d'ora in poi è strettamente legata alla storia di don Duilio, quindi devo parlarne. Ho detto che diventò esperantista nel 1969. In effetti, in quell'anno superò l'esame di primo grado e forse lui, impegnato nella cura della sua parrocchia, non avrebbe progredito nello studio della lingua se non avesse avuto un'esperienza straordinaria.

Ecco la storia. A quel tempo cominciarono a venire a Rimini turisti dalla Cecoslovacchia. Alcuni di loro visitarono la sua parrocchia e lo conobbero. Di conseguenza, decise di far visita a questi nuovi amici in Cecoslovacchia. A quel tempo non pensava di risolvere il problema della lingua attraverso l'esperanto, che non sapeva ancora bene, ma pensava di comunicare con un misto d'italiano, latino, tedesco e gesti, anche se, presumibilmente, in quest'occasione gli divenne evidente l'importanza di una lingua internazionale.

Durante una di quelle visite in Cecoslovacchia, egli volle attraversare il confine con la Polonia per visitare il campo di concentramento di Auschwitz. Ottenne un permesso di un giorno per attraversare il confine con la sua piccola auto e raggiunse il campo di concentramento. Ma il tempo passava, si stava facendo buio, ed era difficile per lui tornare di notte in un paese quasi senza cartelli stradali. Non poteva cercare un alloggio in un hotel perché non aveva un visto regolare, quindi decise di chiedere ospitalità nella vicina chiesa salesiana, il cui superiore corse il rischio di ospitarlo. Il giorno seguente era domenica e, trovandosi in Polonia, decise di visitare il santuario della Madonna Nera a Częstochowa. Raggiunse quel posto la sera e lì vide, camminando di fronte al santuario, un prete che recitava un rosario. Cercò di parlargli un po' in latino, in tedesco e in ita-

kiam tiu ekkriis: “Vi estas E-isto!” kaj varme ĉirkaŭbrakis lin.

Kio okazis? Tute hazarde tiu rimarkis en la poŝo de la jakto de pastro Duilio turisman gvidlibreton en E-o.

Tiu pastro invitis lin vespermanĝi kun la aliaj kunfratoj, al kiuj li fiere prezentis tiun pastron pilgrimantan el Italio. Neatendite, tiun vesperon, atingis la Sanktejon la primaso kardinalo Wyszyński.

Tiu pastro volis senpere prezenti al li pastron Magnani, kiu finfine povis paroli en la itala senprobleme, ĉar la kardinalo tre bone parolis la italan. Je la fino de la interparolado, la kardinalo demandis al la pola pastro, en kiu lingvo ili du interparolis, kaj tiu respondis: “en E-o, Eminenco”.

Fronte de tiu aserto, la kardinalo deklaris: “En la unua Vatikana Koncilio, oni parolis nur en la latina, en la dua oni parolis en ĉiuj lingvoj. En la tria, se ĝi okazos, oni parolos en Esperanto”. Pastro Duilio Magnani akceptis tiun deklaron kiel profetaĵon, kaj enmemorigis la daton kaj ankaŭ la horon: estis la 21a horo de la 16-a de Septembro 1973.

Reveninte hejmen, li komencis labori por kaj per E-o.

Jen la novaĵo: “por” kaj “per”.

Li ne nur laboris por la devastigo kaj la enkonduko de E-o (precipe en la katolikan Eklezion), sed ankaŭ, pere de E-o, li iniciatis internacian bonfaradon.

Tio estas grava afero, ĉar estas sinergia agado: la bonfarantoj konstatas, ke kelkfoje E-o necesas por la bonfarado, do ili estas instigataj al lernado de la lingvo, aliflanke la Esperantistoj konstatas, ke E-o estas utila ne nur por babili, do ili estas instigataj al bonfarado.

Oni devas agnoski, ke ĉi tiu lia agado estis fruktodona, ankaŭ ĉar ekde la komenco, ĝi estis subtenata de la du episkopoj, kiuj tiutempe regis la diocezon de Rimini: mons-ro Emilio Biancheri kaj precipe lia posteulo mons-ro Giovanni Locatelli.

liano, quando quel prete esclamò: “Sei un esperantista” e lo abbracciò calorosamente. Che cosa era successo? Per caso, quel prete aveva notato nella tasca della giacca di don Duilio una guida turistica in esperanto.

Quel prete lo invitò a cena con gli altri confratelli, ai quali presentò con orgoglio quel prete in pellegrinaggio dall’Italia. Inaspettatamente, quella sera, il Cardinale Wyszyński arrivò al Santuario.

Quel prete voleva presentarlo immediatamente a don Magnani, che era finalmente in grado di parlare italiano senza problemi, perché il cardinale parlava molto bene l’italiano. Alla fine della conversazione, il cardinale chiese al prete polacco in quale lingua parlassero i due, e lui rispose: “In esperanto, eminenza”. Di fronte a quest’affermazione, il cardinale dichiarò: “Nel primo Concilio Vaticano si parlava solo in latino, nel secondo si parlava in tutte le lingue. Nel terzo, se avrà luogo, si parlerà in esperanto”. Don Duilio Magnani accolse quest’affermazione come una profezia e memorizzò la data e persino l’ora: erano le 21 del 16 settembre 1973. Quando tornò a casa, iniziò a lavorare per e con l’Esperanto. Ecco la novità: “per” e “con”.

Egli lavorò non solo per la diffusione e l’introduzione dell’esperanto (specialmente nella chiesa cattolica), ma anche, per mezzo dell’esperanto, avviò opere di carità internazionale. Questo è importante, perché è un’attività sinergica: i benefattori si rendono conto che a volte l’esperanto è necessario per la carità, quindi sono incoraggiati a imparare la lingua, d’altra parte gli esperantisti si rendono conto che l’esperanto è utile non solo per parlare e, quindi, sono incoraggiati a fare beneficenza. Bisogna riconoscere che questa sua attività è stata fruttuosa, anche perché fin dall’inizio fu sostenuta dai due vescovi che, a quel tempo, reggevano la diocesi di Rimini: mons. Emilio Biancheri e in particolare il suo successore mons. G. Locatelli.

Kredo kaj societo



Vivi la pardonon

(1a parto)

Sin pardoni reciproke ne estas simple diri tri vortojn “Mi vin pardonas”, kaj opinii, ke ĉio estas aŭtomate solvita. Pardonon estas eta “pilgrimado de la koro”, ĝi bezonas tempon. Tempon dediĉitan al kono pri kio okazas ene de ni, tempon por kompreni la aliulon.

Nur tiel la pardonon estos aŭtentika, vera kaj do efika kaj fruktodona. Pardonon ne estas forgesi, aŭ, pli bone, oni vere forgesas tiom, kiom oni memoras pri la doloriga okazaĵo, la ricevita ofendo kaj, tra la kompreno de ĉi tiu okazaĵo kaj la pardonon, la memoro estas sanigita, la negativa fakto iĝas ĉiam malpli ĉeesta kaj obseda, la vundo cikatriĝas kaj la memoro pri la ofendo ne plu kaŭzas doloron.

Pardonon neniam estas nei aŭ rifuzi agnoski la kulpon. Diras G. Danneels: “Oni ne resaniĝas de malsano forstrekante ĝin el la vortaro”.



“Il perdono di Assisi” (1658)

di Benedetto Brunetti

Convento di Sant' Onofrio – Casacalenda (CB)

Vivere il perdono

(1a parte)

Perdonarsi non è semplicemente dire due parole: «Ti perdono», e pensare che tutto sia risolto automaticamente. Il perdono è un piccolo “pellegrinaggio del cuore”, richiede tempo. Tempo dedicato a conoscere che cosa succede dentro di noi, tempo per capire l'altro. Solo così il perdono sarà autentico, vero e quindi efficace e fruttuoso. Perdonare non è dimenticare, o meglio, si dimentica veramente nella misura in cui si fa memoria dell'evento doloroso, dell'offesa ricevuta e, attraverso la comprensione di questo evento e il perdono, la memoria viene guarita, il fatto negativo diventa sempre meno presente e ossessivo, la piaga si cicatrizza e il ricordo dell'offesa non provoca più dolore.

Perdonare non è negare o rifiutare di riconoscere la colpa. Dice G. Danneels: «Non si guarisce da una malattia cancellandola dal

Pardoni neniam estas meti sin ekster la realon kaj la veron. Pardoni eĉ ne estas nura streĉo de la volo.

La ofendo nin suferigis en nia tuta estaĵo.

La pardono devos do involvi nian tuton mem: pensoj, sentoj, emocioj, memoro kaj imagopovo.

Pardoni estas eĉ ne ekskuzi la aliulon (“Mi lin pardonas, ne estas lia kulpo...”)

Pardoni ankaŭ ne estas pruvi sian propran moralan superecon (“En mia grandanimeco, mi vin pardonas...”). Transformiĝus tiel la pardono en geston de aroganteco kiu humiligas la aliulon. La vera pardono de la koro plenumiĝas, male, en la vero, malfermante la vojon al vera repaciĝo.

La ago “pardoni” postulas pluron da kondiĉoj: tempo, pacienco kun si mem, insisto en siaj decidaj ĝis la fino.

Ĉina proverbo diras: “Kiu sin venĝas fosas du fosaĵojn.” Soifo pri venĝo estas malbona konsilanto. Ĝi povas doni kontentigon momentan, sed poste kondukas en la tenebron, kie ĝi hejmas. Diras H. Lacordaire:

“Ĉu vi volas esti feliĉa dum momento? Venĝu. Ĉu vi volas esti feliĉa por ĉiam? Pardonu”. Venĝo fiksas vian atenton kaj viajn energiojn sur la pasinteco, sur tio, kio okazis. Via nunto ne havas plu spacon kaj via estonteco estas malplena je interesaj planoj.

La venĝa spirito revivigos konstante vian vundon malebligante al vi ĝui la pacon kaj la trankvilon necesajn por ĝia resaniĝo.

Sin venĝi signifas imiti tiun, kiu nin ofendis, sin trenigi en ĝian dinamikon de perforto, retrovante sin eĉ pli vunditaj kaj konsternitaj.

(Esperantigis Carlo Minnaja)

dizionario». Perdonare non è mai mettersi al di fuori della realtà e della verità. Perdonare non è nemmeno solo uno sforzo della volontà. L’offesa ci ha fatto soffrire in tutto il nostro essere. Il perdono dovrà dunque coinvolgere tutti noi stessi: pensieri, sentimenti, emozioni, memoria e immaginazione.

Perdonare non è neppure scusare l’altro («Gli perdono, non è colpa sua...»).

Perdonare non è neanche dimostrare la propria superiorità morale («Nella mia magnanimità, ti perdono...»). Si trasformerebbe così il perdono in un gesto di arroganza che umilia l’altro. Il vero perdono del cuore si compie, invece, nella verità, aprendo la strada a una vera riconciliazione.

L’atto di perdonare richiede una molteplicità di condizioni: tempo, pazienza con sé stessi, perseveranza nelle proprie decisioni fino alla fine.

Un proverbio cinese dice: «Chi si vendica scava due fosse». La sete di vendetta è una cattiva consigliera. Può dare una soddisfazione momentanea, ma poi porta nelle tenebre in cui essa dimora. Dice H.Lacordaire: «Volete essere felici per un istante? Vendicatevi. Volete essere felici per sempre? Perdonate». La vendetta fissa la tua attenzione e le tue energie sul passato, su quello che è successo. Il tuo presente non ha più spazio e il tuo futuro è vuoto di progetti interessanti. Lo spirito di vendetta ravviverà continuamente la tua ferita impedendoti di godere della pace e della calma necessarie alla sua guarigione. Vendicarsi significa imitare chi ci ha offeso, lasciarsi trascinare nella sua dinamica di violenza, ritrovandosi ancora più feriti e avviliti.

Don Salvatore Rinaldi

<https://www.sangiovannivenafro.it/notizie/fede-e-società/>



Nia eta Parnaso

Rubrica dedicata alla Poesia - Rubriko dediĉita al Poezio

MOLTO TORNERÀ DEL PRIMA

*Io non accetto che l'epidemia presente
lasci un mondo
dove "nulla sarà come prima".
Al diavolo distanziamento sociale,
guanti e mascherine!
Io aspetto che torni presto il calore
di una stretta di mano,
di un abbraccio fraterno, di un sorriso
affettuoso, abbozzato
a quattro palmi dal volto di un amico.
Sparisca - certo - la rincorsa al benessere,
la ricerca del superfluo!
sparisca l'usa e getta!
Via per sempre ogni spreco!
Tornino invece a fiorire i prati,
con gli armenti selvaggi scalpitanti
in amorse danze
a primavera!*

Aldo Cervo

MULTO REVENOS AL LA ANTAŬA

*Mi ne akceptas, ke la nuna epidemio
postlasu mondon
kie "nenio estos kiel antaŭe".
Al mil diabloj la socia distancigo,
la gantoj kaj masketoj!
Mi atendas, ke revenu baldaŭ la varmo
de manpremo,
de frata brakumo, de rideto
amema, skizita
je kelk-spana distanco el amika vizaĝo.
Malaperu - jes ja - la postkuro de bon-
stato,
la serĉado de la superfluo!
Malaperu la unu-nur-uzajoj!
For, poreterne, ĉiu malŝparo!
Anstataŭe, ke denove floru la herbejoj,
kun sovaĝaj brutaroj baŭmantaj
por amoplenaj dancoj
printempe!*

(esperantigis N. Cescotti Covelli)

Aldo Cervo naskiĝis en Caiazzo (CE) en la jaro 1944. Emerita docente pri itala kaj latina lingvoj, li estis de la jaro 1994 ĝis 2008 prezidanto de la Historia Asocio de Caiatino, je kies nomo li estas unu el la realigantoj de eldonaĵo *Archivio storico del Caiatino*, publikigita ĝis hodiaŭ 8-foje.



Aldo Cervo è nato a Caiazzo (CE) nel 1944. Docente in pensione di Italiano e Latino nei Licei Statali, è stato dal 1994 al 2008 presidente dell'Associazione Storica del Caiatino, per conto della quale è tra i curatori dell'*Archivio storico del Caiatino*, di cui sono usciti, a tutt'oggi, otto volumi.

Li estas verkinto de romanoj, eseoj kaj nove-
loj. Multaj liaj libroj estas eldonita de Eldone-
jo Eva.

È autore di romanzi, saggi e racconti. Molti
suoi libri sono pubblicati dalla Casa Editrice
Eva. (<http://edizionieva.com>)

SCIIGOJ EL ESPERANTA MONDO



La nostra associata Chiara Franchitti da Venafro ci scrive:

Anche quest'anno a Venafro si è svolto il consueto appuntamento promosso dal gruppo esperantista locale "Tri steloj" (Molise-Lazio-Campania) in occasione della *Internacia Tago de la Gepatra Lingvo*. In un articolo uscito su "Il Quotidiano del Molise" il 25 febbraio (giorno dopo l'evento), il giornalista Antonio Atella scrive: «L'Esperanto non si stanca mai di porre l'attenzione sull'importanza di lingua madre e dialetti per comunicare e conoscersi. Esso è, infatti, per sua natura, una lingua che aiuta a superare barriere e divisioni espressive unendo popoli e mentalità. Se n'è parlato anche quest'anno a Venafro, presso il salone parrocchiale "Santi Simeone e Caterina", nel corso della *Giornata internazionale della lingua madre*, su iniziativa del gruppo esperantista locale "Tri steloj", stavolta affiancato da altre associazioni operanti sul territorio che sposano la causa: il *Cif*, i *Venafрани per Venafro* e *Venus Verticordia*». L'area geografica che, avendo Venafro come fulcro, si estende ai paesi limitrofi e, grazie a una posizione particolarmente favorevole (Venafro, infatti, confina, o quasi, con la Campania da un lato e col Lazio dall'altro), anche a regioni vicine, è sensibile da ormai oltre trent'anni, all'ideologia e ai valori promossi dall'Esperanto grazie al professor Amerigo Iannacone, fondatore del gruppo locale, stesso gruppo che tra l'altro nel 2009 riuscì a portare il Congresso Nazionale di Esperanto di quell'anno a Cassino. Alla morte improvvisa del professor Iannacone era subentrato alla presidenza di "Tri steloj" Gianfranco Molle di Roccasecca, morto anche lui prematuramente. L'attuale presidente, il professor Antonio De Cristofaro di Campobasso non solo è stato presente come sempre all'iniziativa della Giornata della Lingua Madre, ma ha tenuto un intervento degno di nota, nel quale, come riportato dal Quotidiano, «ha posto l'accento sulla ricchezza espressiva dell'Esperanto quale collegamento tra etnie diverse». Infatti sono ancora diversi i paesi slavi del Molise, proprio in provincia di Campobasso, che conservano il bilinguismo, di origine croata o albanese. Nel corso della serata «presenti numerosi interpreti, studiosi e appassionati di Esperanto, nonché gente di cultura in genere. Nella circostanza diversi sono stati i riferimenti allo scomparso Amerigo Iannacone, esperantista venafrano del quale sono stati letti e approfonditi versi e concetti. Tra gli interventi della giornata da segnalare quelli della professoressa Alba Galardi (presidente del *Cif* di Venafro), che ha sottolineato l'importanza culturale, umana e sociale della lingua madre, di Giuseppe Valente (vicepresidente e tesoriere di "Tri steloj"), soffermatosi sull'Esperanto e sulla ricchezza espressiva di tale linguaggio». Ospite d'onore, il professor Nino Vessella, "il dizionario in persona", come l'ho definito io stessa, essendo con Umberto Broccatelli il curatore dello Zanicchi esperanto-italiano/italiano-esperanto, il quale per l'occasione ci ha onorato di letture di versi

in lingua swahili, in cui è laureato. Tra i lettori poi, per l'associazione *Venus Verticordia*, si sono alternate in lingua italiana le poetesse Marilena Ferrante, Maria Giusti e Giuditta di Cristinzi. Tra gli esperantisti, oltre a quelli già citati, erano presenti Mariagrazia Valente (moglie di Amerigo Iannaccone e insegnante negli attuali corsi di esperanto per il territorio venafrano), Tiberio Madonna venuto per la lieta occasione da Caserta, il poeta Antonio Vanni di Isernia, Mary Serapiglia di Sant'Apollinare, Luisa Manna di Isernia e i giovanissimi Antonio Notte di Castelpetroso che ha da poco concluso con successo il Kirek (corso di esperanto online), la poetessa Caterina Frecentese di Venafro che ha appena iniziato il Kirek e Angelo Lo Bianco di Filignano, che attualmente è a metà Kirek, il quale ha proposto al pubblico *Il sabato del villaggio* di Leopardi, recitata a memoria in italiano e letta in esperanto. Giovani promesse che lasciano ben sperare nella continuità della diffusione dell'esperanto e dei conseguenti valori di cui è portatore anche in questa zona dell'Italia. Per i *Venafrani per Venafro* ha parlato il giornalista Antonio Atella con un simpatico intervento nel dialetto locale sui giochi di una volta, maschili e femminili. Restando sui dialetti, immancabile il Tenente Colonnello dei Carabinieri Filippo De Angelis, che ha declamato propri versi nel dialetto di Pietraforte, in Provincia di Rieti, lo scrittore Antonio De Angelis di Esperia, sempre presente col suo garbo e con la sua inconfondibile gentilezza. E ancora la signora Vita Ferrara, che ha lasciato gustare al pubblico versi in un dialetto siciliano. A conclusione dell'evento, prima del gradito *buffet* offerto dalle generose signore del *Cif*, presenti numerose all'evento, è intervenuta la consigliera delegata alla biblioteca di Venafro, Annamaria Buono, che ha spiegato ai presenti il "Patto per la lettura" già promosso da tempo e rinnovato di recente da numerose associazioni che operano sul territorio, tra le quali proprio il gruppo esperantista locale "Tri steloj".

freepik



NI FUNEBRAS KAJ KONDOLENCAS

Il giorno 8 aprile, dopo una lunga e dolorosa malattia, è morta Mariolina Bertorelle, moglie di Gianni Conti. Ricordiamo il suo impegno nell'UECI e nel CEM di Milano.

Sempre presente alle messe in esperanto e ai vari congressi. Sorridente, allegra e molto ospitale con tutti gli amici e gli esperantisti che volevano visitare il famoso giardino della sua bella casa di Cormano.

È stata per molti di noi un esempio di senso del dovere, di attaccamento alla famiglia e di pratica dei valori evangelici. Il nostro affettuoso abbraccio a Gianni e ai figli.



La 8-an de aprilo, post longa kaj dolora mal-sano, forpasis Mariolina Bertorelle, edzino de Gianni Conti. Ni memorigas ŝian sindeviĝon en UECI kaj CEM en Milano.

Ĉiam ĉeestanta dum la esperantaj-mesoj kaj ĉe diversaj kongresoj. Ridetanta, bonhumora kaj tre gastigema kun ĉiuj amikoj kaj esperantistoj, kiuj volis viziti la faman ĝardenon de sia bela hejmo en Cormano.

Por multaj el ni, ŝi estis ekzemplo de sento de devo,

alligiteco al la familio kaj praktiko de evangeliaj valoroj. Nian amemam brakumon al Gianni kaj al la gefiloj.

500-a datreveno de la morto de Leonardo da Vinci

La sankta arto de LEONARDO

(2-a parto)



(*Madono de la dianto, preskaŭ 1473*)

Leonardo da Vinci pentris multajn Madonojn kun Infano kiuj estis estimataj kaj imititaj en lia tempo.

En la dekkvina jarcento la Madonoj kun Infanoj estis pentritaj laŭ du bazaj modeloj: tiu kun la filo kliniĝanta al la patrino, tiu kiu mamnutras sin aŭ tiu kun Maria, ofte ĉirkaŭata de Anĝeloj, adoranta la dian filon.

Leonardo, anstataŭe, renovigis la marialan bildon. La **Madono de la dianto** enhavas revoluciajn detalojn. Maria tenas en siaj brakoj la malgrandan Jesuon kaj donas al li dianton kiun la etulo provas atingi per siaj pufaj manetoj. La infano ne ridetas, li aspektas ĝenata samkiel la patrino.

Tiu etoso fariĝas komprenebla se pensi al la simbola valoro de la dianto, kies fruktoj havas la formon de malgrandaj najloj kiuj memorigas la pasionon de Kristo. Jesuo Infano estas vera ĵusnaskito, nuda, dikronda kaj

L'arte sacra di LEONARDO

(2^a parte)



(*Madono de Benois, preskaŭ 1478*)

Leonardo da Vinci dipinse molte Madonne con Bambino che furono molto apprezzate e imitate ai suoi tempi.

Nel Quattrocento le Madonne con Bambino erano dipinte secondo due modelli fondamentali: quello con il figlio proteso verso la madre, che si attacca al seno oppure quello con Maria, spesso circondata da angeli, che adora il figlio divino.

Leonardo, invece, rinnovò l'immagine mariana. La **Madonna del garofano** contiene dettagli rivoluzionari. Maria tiene in braccio il piccolo Gesù e gli porge un garofano che il piccolo cerca di raggiungere con le sue manine paffute. Il bambino non sorride, sembra turbato come pure la madre.

Quest'atmosfera si spiega ricordando il valore simbolico del garofano i cui frutti hanno la forma di piccoli chiodi che ricordano la passione di Cristo. Gesù bambino è un vero neonato, nudo grassottello e quasi privo di ca-

preskaŭ senhara. Maria surmetas tre elegantan robon kun blua mantelo, simbolo de la ĉielo kaj broĉon kun topazo ĉirkaŭita de perloj, simbolo de pureco.

Leonardo provas esprimi la profundan rilaton kiu ekzistas inter patrino kaj filo.

En la **Madono de Benois** la pentristo pentras tre dolĉan scenon. La Madono estas tre juna kaj ridetanta kaj ludas kun Jesuo montrante al li florojn. Ŝi surhavas la saman topazan juvelon sed ŝia robo estas pli simpla.

Ankaŭ ĉi tie la sceno okazas en hejma interno sed sen la tipaj pejzaĝoj de Leonardo.

La pentristo ne prezentas la Madonon laŭ tradicia maniero: ŝi ne estas senmova aŭ sidas sur trono sed elstarigas la homan flankon de la Virgulino okupita ludigi la etulon kiel farus iu ajn patrino.

pell. Maria indossa un abito molto elegante con un manto azzurro simbolo del cielo e una spilla con una pietra di topazio circondata da perle, simbolo di purezza.

Leonardo cerca di esprimere il profondo rapporto che esiste fra madre e figlio.

Nella **Madonna di Benois** il pittore dipinge una scena molto dolce. La Madonna è giovanissima e sorridente e gioca con Gesù mostrandogli dei fiori. Maria indossa lo stesso gioiello di topazio ma il suo vestito è più semplice. Anche qui la scena si svolge in un interno domestico ma privo dei paesaggi tipici di Leonardo. Il pittore non rappresenta la Madonna in modo tradizionale: non è immobile o seduta su un trono ma evidenzia il lato umano della Vergine intenta a far giocare il piccolo come una qualsiasi madre.



La Madono de la ŝpiniloj

Ekzistas diversaj versioj de ĉi tiu verko, kies atribuo necertas. Jesuo ludas per spindelo utila por ŝpini la lanon kies formo memorigas la krucon. La Virgulino portas simplan lazuran tunikon. La sceno ne okazas en hejma medio sed eksterhejme, en la fono estas pejzaĝo de rokoj.

(esperantigis N. Covelli)



Madonna dei fusi

Esistono varie versioni di questa opera, la cui attribuzione non è certa. Gesù gioca con un fuso utilizzato per filare La lana la cui forma ricorda la croce. La Vergine indossa una semplice tunica azzurra. La scena non si svolge in un interno domestico ma all'aperto sullo sfondo un paesaggio di rocce

T.Fossati

PAROLU AL MI EN VIA LINGVO



Dimançon la 26an de Januaro en la mondo oni celebris la unuan “Dimanço de la Vorto de Dio”, anoncitan de Papo Francisko per la Apostola Letero “Aperuit Illis”. Por la Papo, “la Biblio ne povas esti nur heredaĵo de kelkaj, des malpli kolekto de libroj por malmultaj privilegiuloj. Ĝi apartenas, unue, al la homoj kunvenintaj por aŭskulti kaj rekoni sin en tiu Vorto”.

Laŭ ĉi tiu perspektivo multaj misiistoj, por subteni la pliiĝon kaj la formadon de la kristanaj komunumoj, forzis multon de sia tempo tradukante la Sanktajn Skribojn en lokajn lingvojn. Ekzemple, en la jaro 2015 oni celebris meson en la Tzotzil-lingvo en la ŝtato de Chiapas, Meksiko, okaze de la fino de la traduko de la Biblio en tiun lingvon. Por la verko estis necesaj 25 jaroj da laboro, kiun oni disdonis inter 59 komunumoj en la komunumo de Los Altos. La episkopo Henriko Diaz celebris la konkludan meson, kun la ĉeesto de pli ol 500 katolikoj en la komunumo de Zinacanto kun siaj tradiciaj kostumoj, en la sporta kampo de la komunumo ĉar la preĝejo estis tro malgranda por akcepti ĉiujn fidelulojn.

Tzotzil estas lingvo devenanta de la popolo Majaa kaj estas plejparte parolata en la altebenaĵoj de Chiapas, inter la vilaĝoj de la

Domenica 26 gennaio si è celebrata nel mondo la prima “Domenica della Parola di Dio”, indetta da Papa Francesco con la Lettera Apostolica “Aperuit Illis”. Per il Papa “la Bibbia non può essere solo patrimonio di alcuni e tanto meno una raccolta di libri per pochi privilegiati. Essa appartiene, anzitutto, al popolo convocato per ascoltarla e riconoscersi in quella Parola”.

In questa prospettiva, numerosi missionari, per favorire la crescita e la formazione delle comunità cristiane, hanno speso molto del loro tempo per tradurre le Scritture nelle lingue locali. Per esempio nel 2015 una messa in lingua tzotzil è stata celebrata nello stato del Chiapas, in Messico, a conclusione dei lavori di traduzione della Bibbia in questa lingua. L’opera ha richiesto 25 anni di lavoro distribuito tra 59 comunità del comune di Los Altos. Il vescovo Enrique Diaz ha celebrato la messa conclusiva alla presenza di più di 500 cattolici nel comune di Zinacantán con i loro costumi tradizionali, nel campo sportivo della comunità, perché la chiesa era troppo piccola per accogliere tutti i fedeli.

Quella tzotzil è una lingua che discende dai Maya e per lo più viene parlata negli altopiani del Chiapas, tra i villaggi dell’etnia

Tzotzil-etno. Laŭ la plej nova censo, la nombro de homoj parolantaj la antikvan indiĝenan lingvon estas 350.000.

En la jaro 2016, dum la papa vojaĝo al Chiapas, Papo Francisko celebris meson, uzante la lingvojn Tselal, Ch'ol kaj Tzotzil. Je la fino de la meso li aprobis la uzon de la Biblio kaj de la meslibro en tiuj tri lingvoj de la indiĝenaj komunumoj de Chiapas.

La fideluloj festis la decidon per ovacio.

(Esperantigis F.Fagnani)

tzotzil. Secondo l'ultimo censimento, il numero di persone che parlano l'antica lingua indigena ammonta a 350.000.

Nel 2016, durante il viaggio papale in Chiapas, Papa Francesco ha celebrato una messa usando le lingue tselal, ch'ol e tzotzil. Al termine della messa ha approvato l'uso della Bibbia e del messale in quelle tre lingue delle comunità indigene del Chiapas. I fedeli hanno festeggiato la decisione con un'ovazione.

T.F

COMITATO CENTRALE U.E.C.I.

Presidente: Tiziana **FOSSATI**, via F.Filzi 30/A, 20035 Lissone (MB) - tel. 039.464942

e-mail : katolika.sento@ueci.it (la residenza del presidente è anche sede dell'associazione)

Vice presidente: Francesco **FAGNANI**, Via Bartolomeo Eustachi 47, 20129 Milano

Segret./Cassiere: fra Pierluigi **SVALDI**, Santuario della Madonna del Frassino- Località Frassino, 4
37019 Peschiera del Garda - VR

Responsabile dei congressi: Giovanni **CONTI**, via F.Filzi 51, 20032 Cormano (MI) - tel. 02.66301958

Consulente editoriale: Carlo **SARANDREA**, via Santa Bernadette 6, 00167 Roma

Addetto alla logistica: Felice **SOROSINA**, Via Sarnico 17, 24060 Tavernola (BG) – tel. 3492191838

Consigliere: Norma **COVELLI CESCOTTI**, via E.Fermi 29, 38100 Trento – tel. 0461.925210

Consigliere: Giovanni **GAZZOLA**: Via Cendrole, 32 - Spineda , 31039 Riese Pio X (TV)

Assistente Ecclesiastico: mons. Giovanni **BALCONI**, p.zza Duomo, 16, 20122 Milano

Nota bene: Tutte le comunicazioni alla redazione di Katolika Sento vanno spedite al presidente UECl.

AMUZE *(Zorge de Giovanni Gazzola)*

Ĉiuj ajn rajtas kontribui sendante al ni siajn humoraĵojn, kondiĉe ke ili estu en Esperanto.

- ✚ La edzino al sia edzo: “Venontfoje, kiam vi gvidas al promeno la hundon, Henriko, zorgu kontroli, ke vi rekondukas la nian!”
- ✚ La moglie al marito: “La prossima volta che vai a far passeggiare il cane, Enrico, vedi almeno di portare a casa il nostro!”
- ✚ Inter amikoj: “Oni diras, ke la laboro neniam vundis iun ... Eble jes, sed kial riski?”
- ✚ Fra amici: “Dicono che il lavoro non abbia mai fatto male ad alcuno... Sarà, ma perché correre il rischio?”
- ✚ Ĉe la trinkejo, kliento turnas sin al la kelnero rigardante ĉe la tablo klienton, kiu malplenigis plurajn glasojn da vino: “De kiam lia edzino foriris, li vivas terurita, ke ŝi povus reveni”.
- ✚ Al bar un cliente si rivolge al cameriere guardando un avventore al tavolo che ha scolato parecchi bicchieri di vino: “ Da quando la moglie se l'è filata, vive nel terrore che possa tornare”

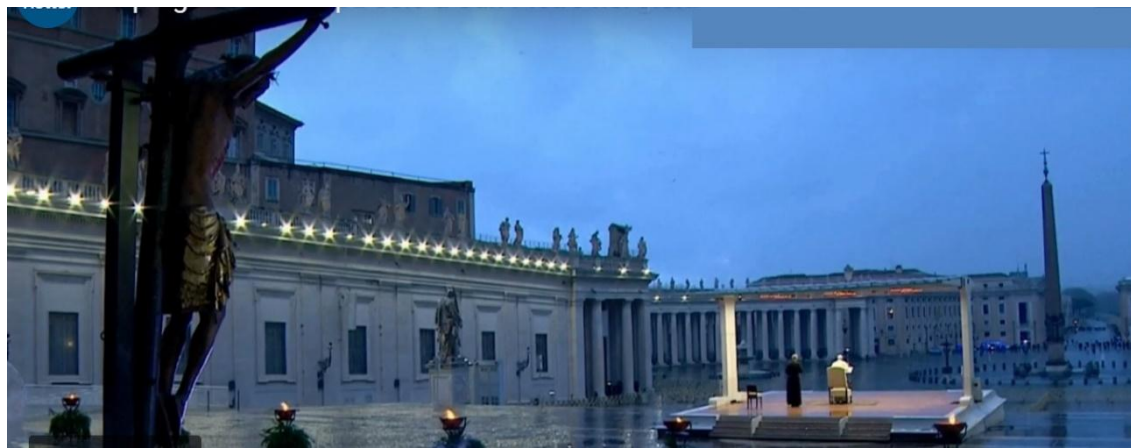
LA BELECO DE LA KREDO

Via arto estas eltiri el la ĉielo de la spirito ĝiajn trezorojn

kaj vesti ilin per vortoj, koloroj, formo.....(Paŭlo la 6-a, 1964)

Delle volte arrivo in certi luoghi proprio quando Dio li ha resi pronti affinché qualcuno scatti una foto /
Kelkfoje mi alvenas al iuj lokoj ĝuste kiam Dio pretigis ilin por ke iu fotu. (Ansel Adams).

Papo Francisko preĝas en senhoma placo Sankta Petro



“Da settimane sembra che sia scesa la sera. Fitte tenebre si sono addensate sulle nostre piazze, strade e città; si sono impadronite delle nostre vite riempiendo tutto di un silenzio assordante e di un vuoto desolante, che paralizza ogni cosa al suo passaggio: si sente nell’aria, si avverte nei gesti, lo dicono gli sguardi. Ci siamo trovati impauriti e smarriti. Come i discepoli del Vangelo siamo stati presi alla sprovvista da una tempesta inaspettata e furiosa. Ci siamo resi conto di trovarci sulla stessa barca, tutti fragili e disorientati, ma nello stesso tempo importanti e necessari, tutti chiamati a remare insieme, tutti bisognosi di confortarci a vicenda. Su questa barca... ci siamo tutti”.

“De semajnoj ŝajnas, ke vespero falis. Densaj mallumoj densiĝis sur niaj placoj, stratoj kaj urboj; ili transprenis niajn vivojn, plenigante ĉion per surdiga silento kaj dezerta malpleno, kiu paralizas ĉion dum ĝia trapaso: oni sentas ĝin en la aero, oni perceptas ĝin en la gestoj, la rigardoj diras tion. Ni nin konstatis timantaj kaj perditaj. Kiel la disĉiploj de la Evangelio ni estis kaptitaj de furioza kaj neatendita ŝtormo. Ni ekkomprenis, ke ni estas ĉiuj sur la sama boato, ĉiuj fragilaj kaj misorientitaj, sed samtempe gravaj kaj necesaj, ĉiuj vokataj por remi kune, ĉiuj bezonantaj kuraĝigi unu la alian. Sur ĉi tiu boato.... estas ni ĉiuj”.

Libere elŝutu la libron kun la preĝoj kaj vortoj de Papo Francisko

<https://www.vaticannews.va/it/vaticano/news/2020-03/libreria-editrice-vaticana-fortitribolazione-volume-digitale.html>